ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

Утвърждавам.
Декан:
/доц. д-р Милена Йоргова/

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

за студенти от специалност "Социални иновации и социални политики“
ОКС „Магистър”, 2 семестъра на обучение

1. Основи на социалните иновации – същност, характеристики, особености и компоненти на социалните иновации.
2. Типове и модели на социални иновации; основни сектори за приложение на социални иновации; социални иновации в полза на обществото.
3. Процес на възникване, създаване и внедряване на социални иновации - етапи и движещи сили на социалните иновации; спирала на социалните иновации.
4. Управление на социални иновации – основни етапи и методи на управление на процеса по внедряване на социални иновации. Финансиране на социални иновации.
5. Предмет и подходи на сравнителната социална политика.
6. Политически режими и социални политики. Типове социална държава.
7. Европейски стълб на социалните права - характеристика, индикатори за наблюдение.
8. Социална икономика – същност, съвременни теории и подходи за дефиниране. Основни организационни форми на социалната икономика.
9. Социално предприемачество – същност, историческо развитие, дефиниции, институционални форми и видове социални предприятия.
10. Социалното предприемачество в България – законодателство, модели на социални предприятия, оценка на въздействие на социалните предприятия в България.
11. Характеристика на проекта като иновативен подход за привличане на финансови средства от европейските структурни и инвестиционни фондове.
12. Проектен цикъл на иновативните социални проекти. Основни фази на проектния цикъл. Параметри на иновативното проектно предложение. Устойчивост и мултипликационен ефект на иновативните социални проекти.
13. Общините като доставчици на социални услуги и ролята им като бенефициенти при осъществяването на иновативни социални проекти.
14. Ефективността на социалните услуги като елемент на иновативните социални проекти.
15. Иновационни тенденции в социалните услуги. Подходи, ориентирани към потребителя - персонализация, интеграция и междусекторно сътрудничество, включване на потребителя.

16. Социалната сигурност като компонент на ефективността при осъществяването на иновативните социални услуги. Парадигма за иновации в социалните услуги.
17. Равенство и права на човека. Международна и национална правна и институционална рамка на политиките за недискриминация и равенство.
18. Социални иновации и равенство. Добри практики в борбата с дискриминацията и утвърждаване на равните възможности.
19. Социални иновации в социалната работа с деца и семейства – подходи, методи, иновативни практики.
20. Интелектуална собственост в социалната сфера – обхват, съдържание, особености на интелектуалните продукти.

Литература:

1. Александрова, Св., 2021. Европейско финансиране и управление на проекти, изд. комплекс УНСС, София.
2. Бонева, С., 2010. Основни аспекти на политиката на сближаване на ЕС, изд. „Диамант", София.
3. Борисов, Б., Борисова, Вл., 2015. Интелектуална собственост, Издателски комплекс – УНСС, София.
4. Илчева, М., 2019. Социална икономика и социално предприемачество – възгледи и фрагментарни апробации, Изд. Фабер, Велико Търново
5. Илчева, М., 2020. Социални иновации и социална сигурност – съвременни концепции и практики. Сборник научни трудове „Актуални проблеми на сигурността", НВУ „Васил Левски", Велико Търново, 2020.
6. Илчева, М., 2021. Социалните иновации в България – концептуални основи и добри практики, Социални изследвания 2021, Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий"
7. Илчева, М. 2021. Социални иновации като инструмент за постигане на целите за устойчиво развитие, Сборник доклади от Годишна университетска научна конференция 2021, Том 8, Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски".
8. Илчева, М., 2022. Социалните иновации като инструмент за подобряване качеството на живот в селските райони, Сборник доклади от научна конференция "Знание, наука, технологии, иновации".
9. Маринов, Г., Бонева С. и др., 2014. Европейска икономическа интеграция, Варна, изд. „Онгъл".
10. Маринова, Н., 2012. Управление на проекти. Инструмент за постигане на устойчиво развитие, София, НБУ.
11. Моралийска, М., 2018. Анализ на факторите, обуславящи необходимостта от изграждането на стълб на социалните права на ЕС, Съединението прави силата – сборник доклади от Петата международна научна конференция на катедра „Европеистика", СУ „Климент Охридски", изд. „Св. Климент Охридски".
12. Петков, Кр. съставител, 2008. Европейска социална политика Сравнителни социологически анализи, Университетско издателство „Паисий Хилендарски", Пловдив.
13. Петринг, Ал., 2009. Социална държава и социална демокрация, Германско издание: Фондация Фридрих Ебер.

14. Радев, Н., Л. Русанова, 2010. Основи на социалното предприемачество, УИ ”Св. Св. Кирил и Методий”, В. Търново.
15. Рибарова, Ек., В. Микова, 2008. Харта на основните права на ЕС – какви социални и трудови права ни дава тя?, КНСБ, София.
16. Русанова, Л., 2011. Социалната икономика в световен мащаб – същност и тенденции на развитие, сп. Социално-икономически анализи, В. Търново, кн.4.
17. Русанова, Л. Концепцията за социално предприемачество и българския опит, Научни трудове, Русенски университет” Ангел Кънчев”.
18. Русанова, Л., 2011. Социалната икономика - същност, тенденции и предизвикателства. Сб.„ Предизвикателствата пред висшето образование и научните изследвания в условията на криза”, Бургас 2010, Университетско издателство" Бургаски свободен университет”, стр.279-28.
19. Тодорова, Т., 2021. Бизнес със социална кауза. Измерване на социалното въздействие. Изд. Ай анд Би. Велико Търново.
20. Тайпале, И, 2017. 100 Социални иновации от Финландия, издателство Фабер, Велико Търново.
21. Хаджиниколов, Д., 2014. Кохезионната политика на ЕС и регионалните различия в България”, ЕС на кръстопът – сборник доклади международна конференция, Минерва.
22. Цонева, Ж., 2022. Концепцията за социални иновации в социалната работа с деца, младежи и семейства. Акад. списание „Управление и образование“. Университет „Проф.д-р Асен Златаров“, Том 18 (4), Бургас.
23. Агенция на Европейския съюз за основните права и Съвет на Европа, 2020. Наръчник по европейско право в областта на недискриминацията, https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_non_discri_law_BUL.pdf.
24. Европейски социален фонд, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027, Инициатива „Социални иновации“ на ЕС, https://esf.bg/ , https://ec.europa.eu/esf/home.jsp, https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/esf-social-innovation.
25. Европейски стълб на социалните права, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_bg
26. Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (Обн., ДВ, бр. 101 от 22.12.2015).
27. Закон за предприятията за социалната и солидарна икономика и Правилник за прилагане на ЗПССИ, ПМС №113 от 13.05.2019 г. www.lex.bg/bg/laws/ldoc
28. Закон за защита от дискриминация (Обн. ДВ. бр. 86 от 30.09.2003 г.), https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135472223.
29. Закон за защита от домашното насилие (Обн. ДВ. бр. 27 от 29.03.2005 г.), https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135501151.
30. Закон за равнопоставеност на жените и мъжете (Обн. ДВ. бр. 33 от 26.04.2016 г.), https://www.lex.bg/en/laws/ldoc/2136803101
31. Национална програма за развитие България 2020 (НПР БГ 2020).
32. Национална програма за развитие България 2030
33. ООН (10.12.1948). Всеобща декларация за правата на човека, https://www.cpdp.bg/?p=element&aid=32.
34. ООН (18.12.1979). Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените, https://www.mlsp.government.bg/uploads/41/ravni-vzmozhnosti/dv02-03-2010.pdf.

35. ООН (16.12.1966). Международен пакт за граждански и политически права, http://www.cwsp.bg/htmls/page.php?id=664&category=425.
36. ООН (16.12.1966). Международен пакт за икономически, социални и културни права, http://www.cwsp.bg/htmls/page.php?id=663&category=425.
37. Социалната икономика в Европейския съюз. Обобщение на доклада, изготвен за ЕИСК от Международния център за изследвания и информация за публичната икономика, социалната икономика и икономиката на кооперациите (CIRIEC).
38. Текуща и аналитична информация относно областите на дейност на Агенцията за социално подпомагане, Агенцията по заетостта, Агенцията на хората с увреждания, Държавната агенция по закрила на детето, Националния осигурителен институт и др. виж www.asp.government.bg, www.ahu.mlsp.government.bg, www.az.government.bg, www.sacp.government.bg.
39. Стратегически документи, програми, отчети в областта на социалното подпомагане, заетостта на уязвими групи, закрилата на детето, интеграцията на хората с увреждания, социалното и здравно осигуряване виж www.mlsp.government.bg, www.asp.government.bg, www.ahu.mlsp.government.bg, www.az.government.bg, www.sacp.government.bg, https://www.europarl.europa.eu/
40. BEPA (Bureau of European Policy Advisors) Empowering people; driving change; https://youngfoundation.org/wp-content/uploads/2012/10/Study-on-Social-Innovation-for-the-Bureau-of-European-Policy-Advisors-March-2010.pdf , 2011 European Commission.
41. CCEDNet National Policy Council, Social Economy Roundtable Consultation Briefing Notes, 2005.
42. Chaves, R., 2002. „Politiques publiques et economie sociale en Europe: le cas de l'Espagne", Annals of Public and Cooperative Economics, Vol. 73, № 3, p. 453-480.
43. Chorapt, J.N., Neyret, G. & Rault, D. (dir) , 2006. Les dynamiques de l'economie sociale et solidaire, La Decouverte, Paris.
44. CIRIEC, Социалната икономика в Европейския съюз. ЕИСК, Брюксел, 2008 г. www.cese.europa.eu
45. Clasen, J "Defining comparative social policy" in: A Handbook of Comparative Social Policy, Second Edition (2013) ed. by Patricia Kennett.
46. Community Politics and the Social Economy in the Irish Republic," 2000.
47. Crumpton, D., 2020. Comparative Social Policy: Course Notes, University of Maryland school of social work
48. Dahl H., J. Eurich and el. , 2014. Promoting innovation in social services: an agenda for future research and developmentDemoustier, D. (2001): L'economie sociale et solidaire. S'associer pour entreprendre autrement, Alternatives economiques/Syros, Paris.
49. Defourny, J. Patrick Develtere & Bénédicte Fonteneau (eds.), 2000. Social Economy North and SouthLeuven/Liège: Katholieke Universiteit Leuven. Hoger instituut voor de arbeid / Université de Liège. Centre d'Economie Sociale.
50. International Center of Research and Information on the Public, Social and Cooperative Economy (CIRIEC), 2000.
51. Mulgan G, 2007. Social innovation; What it is, why it matters and how it can be accelerated, Oxford Said Business School, working paper.
52. Murray, R, CAulier-Grice, J, Mulgan, G., 2010. The Open Book of Social Innovation, The Young Foundation, NESTA, London, at http://youngfoundation.org/wp-content/uploads/2012/10/The-Open-Book-of-Social-Innovationg.pdf
53. SCIE, 2022. Co-production: what it is and how to do it | SCIE.

54. SPC annual review (2021) of the Social Protection Performance Monitor (SPPM) and developments in social protection policies Report on key social challenges and key messages; https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=24946&langId=en.
55. Sørensen, E., Bryson, J., & Crosby, B., 2021. How public leaders can promote public value through co-creation. Policy and Politics, 49(2), 267-286. https://doi.org/10.1332/030557321X16119271739728.
56. Strokosch, K., and Osborne, S.P., 2020. Co-experience, co-production and co-governance: an ecosystem approach to the analysis of value creation, Policy & Politics, vol 48, no 3, 425–442, DOI: 10.1332/030557320X15857337955214, (PDF) Co-experience, co-production and co-governance: An ecosystem approach to the analysis of value creation (researchgate.net).

Конспектът е приет на заседание на катедра "Организация и методология на социалните дейности" с Протокол № 7/21.10.2025 г.

Ръководител на катедра ОМСД:

/доц. д-р Ю. Пулова-Ганева/